

Representantforslag 161 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:161 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å innføre en gaveforsterkningsordning for norske museer

Til Stortinget

Bakgrunn

Museene er bærere av viktige deler av vår felles hukommelse, og må etter forslagsstillerens mening få styrket mulighetene til å utøve alle sine funksjoner, både overfor et bredt publikum og i forhold til sine fagoppgaver. Dette fordrer at både bygninger, samlinger og magasiner – museenes infrastruktur – er av tilfredsstillende standard, noe som ikke er tilfellet per i dag. Primært mener forslagsstillerne at dette er et offentlig ansvar, men forslagsstillerne ønsker også en større grad av privat finansiering inn i kultursektoren. Forslagsstillerne mener en statlig gaveforsterkningsordning knyttet til private donasjoner vil være et viktig bidrag for å kunne styrke museenes infrastruktur. Samtidig vil en slik ordning kunne bidra til det forslagsstillerne mener er et steg i riktig retning når det gjelder nødvendig maktspredning i norsk kulturliv.

Vedlikeholdsetterslep

Mange norske museer har et omfattende vedlikeholdsbehov. I en artikkel i Aftenposten 9. mars 2010 henvises det for eksempel til at halvparten av museenes 5 000 kulturhistoriske bygninger forfaller, en betydelig del av bygningsmassen har setnings- og råteskader og er i svært variabel tilstand, samt at museenes samlingsforvaltning og magasinforhold også preges av store etterslep.

Forslagsstillerne er godt kjent med forholdene i sektoren, og mener Aftenposten gjennom nevnte artikkel belyser en grunnleggende krise i museene. Den er alvorligst for bygningene og samlingsforvaltningen, men også for faglig utvikling, som det ikke finnes nødvendig grad av bevilgninger til. Forslagsstillerne mener det er svært betenkelig at nasjonale nøkkelinstitusjoner – som museene og deres samlinger faktisk utgjør – ikke blir tilfredsstillende fulgt opp. Erfaringene fra vår tids kulturminneforvaltning er at man må ta vare på mer enn man tror man trenger.

Stortinget har nylig behandlet St.meld. nr. 49 (2008–2009) om framtidens museum, jf. Innst. 161 S (2009–2010). utfordringene knyttet til vedlikehold og samlingsforvaltning berøres både i meldingen og nevnte innstilling. Regjeringen har blant annet varslet at den vil utarbeide en nasjonal plan for samlingsforvaltning, men verken meldingen eller innstillingen skisserer noen forpliktende opptrappingsplan i denne retning. Forslagsstillerne mener dette er en grunnleggende svakhet ved Stortingets behandling av saken, og mener at den varslede planen for samlingsforvaltning har behov for en tydelig konkretisering.

I forbindelse med Stortingets behandling av meldingen fremmet derfor Venstres representanter følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme til Stortinget med en konkret økonomisk opptrappingsplan knyttet til infrastruktur, samlingsforvaltning og faglig oppfølging av reformarbeidet ved norske museer i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010.»

Forslagsstillerne beklager at Stortingets flertall ikke gav sin tilslutning til dette forslaget, og mener fortsatt at det er behov for en konkret og strategisk plan som kan ivareta hensynene skissert i nevnte forslag.

Økt privat medfinansiering av museene

I tillegg til en offentlig innsats for å styrke infrastruktur, samlingsforvaltning og faglig oppfølging av reformarbeidet ved museene, ønsker forslagsstillerne å øke den private medfinansieringen til museene, noe dette representantforslaget setter seg fore å bidra til.

Forslagsstillerne mener at det finnes flere måter å stimulere til økt privat medfinansiering av kultursektoren på. Generelt mener forslagsstillerne at det er behov for gunstige skatteordninger for å stimulere til økt giverglede blant privatpersoner og næringsliv som ønsker å bidra til positiv utvikling innen kultursektoren.

Private donasjoner knyttet til ulike offentlige formål har hatt et mindre omfang i Norge enn i land det er naturlig å sammenligne seg med. Forslagsstillerne viser til at andre land, særlig USA, har et fordelaktig regelverk knyttet til muligheten for skattefradrag for gaver til stiftelser mv. Man kan også tenke seg ordninger som utløser statlig medfinansiering i forbindelse med private donasjoner. Dette er bakgrunnen for at forslagsstillerne ønsker å innføre en gaveforsterkningsordning på museumsfeltet.

Forslagsstillerne mener at museumssektoren – i tillegg til den åpenbare utfordringen knyttet til statlig finansiering av tilfredsstillende infrastruktur – er særlig egnet til å prøve ut en slik ordning, i og med at givergleden knyttet til museene synes større enn i andre deler av kulturlivet. Forslagsstillerne viser i denne forbindelse blant annet til at veksthusprosjektet i Botanisk hage på Tøyen i Oslo allerede kunne vært en realitet dersom et gaveforsterkningsfond var etablert, grunnet de store private gavene prosjektet har fått. Forslagsstillerne har også blitt orientert om at Sverresborg museum i Trondheim, hvor mange amerikanere med norske røtter gir penger hvert år, høyst sannsynlig ville hatt et enda større potensial for private donasjoner dersom staten bidro med en andel for hver private krone som gis.

Forslagsstillerne ser for seg en gaveforsterkningsordning knyttet til private donasjoner til norske museer basert på ordningen man har for forskningsfeltet. Denne ordningen ble etablert av regjeringen Bondevik II. Hensikten med ordningen var å styrke privat

finansiering av forskning. Gaveforsterkningsordningen for forskningsfeltet går i korthet ut på at på staten gir et tilskudd på 25 pst. av privat gave – begrenset av en øvre og en nedre grense – gitt til et langsiktig forskningsformål. Etter forslagsstillerne mening kan denne modellen være et godt utgangspunkt for en gaveforsterkningsordning for museumsfeltet.

Forslagsstillerne vil understreke at en gaveforsterkningsordning for museene ikke bør finansieres gjennom en omfordeling på bekostning av tilskudd til øvrige kulturformål og -institusjoner, men komme som en økning gjennom friske midler. På sikt bør en slik ordning også vurderes for øvrige deler av kulturfeltet.

Maktspredning

Forslagsstillerne mener at økt privat medfinansiering av kulturlivet vil kunne være en fordel med tanke på det forslagsstillerne ser som en økende tendens til uheldig maktkonsentrasjon i sektoren. Forslagsstillerne viser til at kulturbudsjettene har økt betydelig de senere år – noe forslagsstillerne mener er positivt – men dette fører samtidig til at det på sikt synes å bli færre og færre alternativer til den statlige støtten. Kultursektoren blir dermed i for stor grad avhengig av statlig støtte, med de følger dette får for mangfoldet av ytringer og institusjoner.

Forslagsstillerne mener det er positivt med strukturer som fordeler makt fremfor å samle makt, og mener at en gaveforsterkningsordning, slik som skissert over, vil være et viktig bidrag til maktfordeling i kulturlivet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en sak om å innføre en statlig gaveforsterkningsordning knyttet til private donasjoner til norske museer.»

16. juni 2010